

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio secunda. Vtrum indiuiduatio seu personalitas conueniat angelis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

limitatus est re & ratione tamē non est propriē cōpositus ex genere & differentia, cum sit substantia simplex.

16 Ad Primum argumentum dicendum q̄ illa diuisio substantiæ in materiam, formā, & cōpositum est substantiæ materialis & transmutabilis, quia per transmutationem illa tria innotescunt, materia quidē vt subiectum, forma vt terminus, & cōpositum quod resultat ex hoc q̄ per transmutationē forma sit in materia. Sed substantia absolute accepta prout consideratur à metaphysico non cōprehenditur sub illis membris, quia est dare substantiam simplicem per se subsistentē, quæ non est pars alterius, nec ex alteris cōposita, vt probatur. 12. meta. & talis est angelus.

17 Ad secundum argumentum patet per idem.

18 Ad tertium dicendum q̄ Aug. frequenter sequi videtur opinionē illorum qui posuerunt angelos habere corpora & per consequens oportet q̄ dicat angelos esse cōpositos ex materia & forma nō ex intentione hoc asserendo. Sed secundum opinionem aliorum loquendo.

QVASTIO SECVNDA.

Vtrum personalitas seu indiuiduatio competat angelis.

Thom. 1. q. 3. ar. 2. ad tertium. Vide Capreolum.

Circa secundum sic proceditur. Et videtur quod personalitas seu indiuiduatio non competat angelis, quia forma indiuiduatur per hoc quod recipitur in materia signata. Sed angelus est forma subsistens per se absq̄ materia: ergo ei non competit esse indiuiduum.

2 Itē Plato formas quas posuit separatas dicit esse vniuersales. Sed angeli sunt forme à materia separate, ergo &c.

3 IN Oppositum est, quia actiones seu singularium, angeli aliqua agunt, ergo &c.

4 Item secundum Boëtium quicquid est, ideo est, q̄ vno numero est.

5 **R**ESPONSIO. Huic questioni premitendum est vnum. scilicet q̄ hoc indiuiduum, suppositum & persona aliquo modo sunt idē, & aliquo modo differunt, qualibet enim natura singularis in quocunq̄ genere sit, potest dici indiuiduum: suppositum autē non dicitur nisi natura singularis in predicamento substantiæ, nec quocunq̄ talis, sed solum cōpleta, persona dicitur illud idem in natura intellectuali solum, ergo omnis persona est suppositum, & omne suppositum est indiuiduum. Sed non omne indiuiduum est suppositum, nec omne suppositum est persona.

6 Nunc ergo tractabitur questio secundū illud quod est cōmune. scilicet quod sit principium indiuiduationis tam in materialibus q̄ in immaterialibus. Est funt de hoc duæ opinioniones. Prima est q̄ materia est primum & per se principium indiuiduationis in habentibus materiam. Cuius ratio est, quia illud quod de se est indiuiduum videtur esse aliis causa indiuiduationis. Sed in materialibus materia est de se indiuidua, ergo &c. Maior patet, quia quod secundum se est tale puta calidum, videtur aliis esse causa caliditatis. Et similiter in proposito nostro, quia quod secundum se indiuiduum est videtur esse causa indiuiduationis in aliis. Minor probatur, quia illud est indiuiduum, quod de se nō est aptū natū esse in multis, quē ad modum per oppositum vniuersale dicitur quod est aptum natū esse in multis. Sed sola materia in rebus habentibus materiam est huiusmodi, ipsa enim sola (ex hoc q̄ est primū subiectum) habet q̄ non sit in alio, sed alia sint in ipsa, ergo ipsa de se est indiuidua. Alia autem indiuiduantur quatenus recipiuntur in ipsa sicut forma substantialis & accidentalis. Per eandem rationem forma quæ in alio non recipitur (vt angelus) secundum se est indiuidua, & vna numero. Nec est huius alia causa querenda, cum prædicatum claudatur in ratione subiecti.

7 Qui sic dicunt falluntur æquiuocatione, nā nō esse in aliquo vno vel pluribus, multipliciter dicitur, sicut esse in aliquo multipliciter dicitur. Esse enim in aliquo est duplex. Vno modo per inhaerentiā vt albedo est in corpore. Alio modo per identitā & essentialē prædicationē vt homo in Sorte. Esse in pluribus primo modo, scilicet per inhaerentiā, non est de ratione vniuersalis. Tum quia secundum hoc substantiæ complete, quæ nō habent esse in alio per inhaerentiā non possent habere rationē vniuersalis generis, aut speciei, & sic periret prædicamentum substantiæ in quo sunt per se substantiæ cōplete. Tum quia

si esse in multis per inhaerentiā esset de ratione vniuersalis, esse in vno solo esset de ratione indiuidui & singularis. & sic materia cum in nullo sit per inhaerentiā, nec in vno nec in pluribus nō posset habere rationē vniuersalis aut singularis. Cuius oppositū assumunt, relinquunt ergo q̄ esse vel non esse in aliquo vno vel pluribus per inhaerentiā nihil facit per se ad hoc quod aliquid sit vniuersale vel indiuiduum, seu singulare. Ex quo tamen sensu procedit hæc opinio, esse autē in pluribus per realem identitatem, & dici de pluribus per prædicationem essentialē est de ratione vniuersalis. Sic enim vniuersale est vni in multis, & per oppositum indiuiduum vel singulare est in vno solo, & dicitur de vno solo. Isto autē modo non plus cōuenit materiæ esse in vno solo, nec plus repugnat ei esse in pluribus & dici de pluribus quā forma, sicut enim forma vt albedo dicitur de hac, & de illa, & est in illis per modum quo vniuersale est in singularibus, sic etiam materia dicitur de hac, & de illa, & est in illis per modum quo vniuersale est in singularibus, patet ergo quod hæc opinio procedit æquiuocē.

8 Alia est opinio q̄ in materialibus quæritas est principium indiuiduationis, substantiæ verō separate seipsis indiuiduantur. Primum patet sic, quia per illud constituitur aliquid in esse indiuidui per quod distinguitur ab alio indiuiduo eiusdem speciei, sicut per idē constituitur aliquid in speciei, & differt ab eis quæ sunt alterius speciei. Sed vni indiuiduum differt ab alio eiusdem speciei primo per quantitātē, ergo quantitas est primū principium indiuiduationis. Maior patet, sed minor probatur, quia deo indiuidua eiusdem speciei nō differunt in quidditate seu natura cōmuni, sed magis conueniunt, & per consequens nō differunt per materiā & formā absolute, quia hæc sunt partes quidditatis cōmunes, & ponuntur in diffinitione, differunt autē per hanc formam, & hanc materiam, sed forma non est hæc nisi quia recipitur in materia signata, materia autem signatur per quantitātē, ergo per quantitātē primo differunt indiuidua eiusdem speciei: ipsa igitur est primū principium indiuiduationis. Et confirmatur, quia per illud indiuiduatur forma per quod habet quod nō sit multis cōmunicabilis, sed hoc habet ex eo quod recipitur in materia signata dimensionibus determinatis, ergo &c. Sicut autem forma materialis habet quod sit incommunicabilis per hoc quod recipitur in materia signata, sic forme vel potius substantiæ separate à materia à seipsis habent quod sit incommunicabilis pluribus, & ideo seipsis sunt singulares & indiuidua.

9 Hæc autē positio deficit in se & in suis rationibus. In se quia dicit quantitātē esse primū principium indiuiduationis, quia subiectum naturaliter prius est accidente. Sed cōpositum ex materia & forma subiectum est quantitatis non solum secundum rationē & intellectu quod facit vniuersalitate in rebus, sed potius secundum esse in re extra secundum q̄ vnumquodque est singulare & vnum numero: ergo cōpositum ex materia & forma prius est hoc aliquid, & vnum numero (saltem ordine naturæ) quā sit quantum, non ergo primū principium indiuiduationis est quantitas, imō nec principium, cum sequatur substantiam iam indiuiduam existentem secundum ordinem nature. Et loquor de quantitate quæ inest rei factæ de qua procedit prædicta opinio.

10 Itē quantitātē esse principium indiuiduationis & signationis materiæ aut intelligitur per se & intrinsecē ita q̄ quantitas sit de ratione indiuidui & materiæ signatæ, aut solum concomitariū, quia indiuiduatio & signatio substantiæ concomitantur signationē quantitatis, est tamen vnum non de ratione alterius. Primum non potest dici, quia sub natura cōmuni est dare aliquod suppositū vel indiuiduum per se, non enim potest dici quod omnia sint per accidens. Cum omne per accidens reducat ad aliquod per se. Sed si quantitas esset intrinsecē de ratione indiuidui, vel materiæ signatæ nullum suppositum esset per se, quia quodlibet includeret res diuersorū generum ex quibus non potest fieri vnum per se, quare &c. Sequetur igitur q̄ suppositum in materialibus (vt Sortes) non esset ens per se, nec vnum per se, nec in prædicamento substantiæ, sed in duobus (vt homo albus) nec ista esset per se Sortes est homo, sicut nec ista, homo albus est homo

homo, nec esset aliqua generatio per se, generationes enim sunt singularia & non vniuersalia, quæ omnia sunt inconuenientia.

11 Si autē quantitas nō sit de ratione indiuidui per se & intrinsecē, sed cōcomitatīue scilicet, quia nō indiuiduaretur substantia materialis nisi p̄cedente indiuiduatione quantitatis. Contra, quia aut illud intelligeretur de quāitate quæ manet in substantia, aut de ea quæ in generatione substantiæ p̄cedit in subiecto quod transmutatur ad formā, non potest hoc intelligi de quantitate quæ manet in re facta, quia omni accidenti p̄intelligitur subiectum subsistens. Sed quantitas accidens est substantiæ, ergo p̄intelligitur ei substantia subsistens, hæc autē sunt indiuidua & singularia, quare &c.

12 De quantitate autē quæ p̄cedit in subiecto transmutationis existimant quidā q̄ sit principiū indiuiduationis quia illud est principiū indiuiduationis, per quod differt indiuiduum ab indiuiduo. Sed hoc est quantitas quoad fieri * & accidentaliter, sed nō quoad esse, & intrinsecē, ergo &c. Minor p̄batur, quia indiuiduum nō differt ab indiuiduo in eadē specie, nisi contingeret ea plura esse. Ad hoc autē p̄rexitur quantitas, quia materia non potest suscipere diuersas formaseiūdem speciei, nec simul nec successiue nisi mediante quantitate secundum mediū in transmutatione non secundum medium in esse subiectum forme. Nam sicut esse sub forma sanguinis dat sibi specialem potentiam ad formam specialem in transmutari, ita esse sub quantitate dat sibi generalem potentiam respectu plurium formarum recipendarum simul vel successiue.

13 Sed istud nō videtur, quia aliud est principiū indiuiduationis & aliud est causa & principiū quare materia potest esse sub pluribus formis. esto enim q̄ materia non potest esse nisi sub vna forma nec simul, nec successiue, nihilominus adhuc esset dare indiuiduū in illa natura, non enim existeret vniuersaliter sed singulariter. Licet ergo quantitas p̄cedēs in subiecto quod transmutatur sit causa plurificationis indiuiduorum sub eadem specie in his duntaxat quæ per agēs naturale productur, quia in aliis forte non est verum, nō tamē propter hoc est principiū indiuiduationis, quia accidit indiuiduo in quantum huiusmodi quod sub eadē natura sit aliud indiuiduum cum quo conueniat, vel à quo differat. Verum est igitur q̄ vbi cōtingit esse plura indiuidua sub vna specie per illud differt vnum ab alio per quod cōstituitur in se ipso. Sed nō cōuertitur, vt omne illud sit de constitutione indiuidui, etiam accidentaliter * & non intrinsecē, quod requiritur ad hoc vt differat ab alio indiuiduo sub eadē specie, quia ad hoc p̄rexitur illud quod est causa plurificationis sine quo tamen verē maneret ratio indiuiduationis. Sic igitur deficit hæc opinio in se, deficere etiā in suis rationibus patebit soluendo eas in fine.

14 Dicendum ergo quod nihil est principiū indiuiduationis nisi quod est principiū naturæ & quidditatis. Quod apparet primo sic, eorum quæ sunt idem in quantum huiusmodi sunt eadem principia, sed natura vniuersalis & indiuidua seu singularis sunt idem secundum rem, differunt autem secundum rationem, quia quod dicit species in determinatē indiuiduū dicit determinatē, quæ determinatio & indeterminatio sunt secundum esse & intelligi, vniuersale enim est vniū solum secundum cōceptum. Singularē verō est vnum secundum esse reale. Nam sicut actio intellectus facit vniuersale, sic actio agentis naturalis terminatur ad singulare, ergo eadem principia secundum, & differentia solum secundū rationem sunt quidditatis & indiuidui.

15 Secundo quia illud quod conuertitur cum ente & de eisdem predicatur nō dicit aliquid additum super ea de quibus dicitur. Sed esse indiuiduum conuertitur cum ente accepto secundum esse reale. Nihil enim existit in re extra nisi indiuiduum, vel singulare, ergo esse indiuiduū non conuenit alicui per aliquid sibi additum. Sed per illud quod est. Per quid ergo est fortes indiuiduum? per illud per quod est existens, & hæc sunt extrinsecæ finis, & agēs cuius producere singulare, sicut & ipsū singulare est. Sicut enim actiones sunt singulariū ita ad singularia terminantur. Intrinsecē sunt hæc materia, & hæc forma.

Quod si quæras per quid forma est hæc? dico q̄ per illud per quod est in re extra & hoc est extrinsecē agens. materia autē concomitantiē in quantum forma purē materialis sine materia nō existeret. Idē dico de materia nisi q̄ suā indiuiduatione plus dependet à forma q̄ eōuerso, quia forma magis est ratio essendi materiæ q̄ eōuerso, substantiæ autē separare nullo modo intrinsecē indiuiduatur nisi seipsis. Et est hoc intelligendū quod si natura cōmunis pluribus suppositis esset in eis vna secundum rem quemadmodum in diuinis, oporteret tunc p̄ter naturā communem & eius principia quærere aliud quod esset principiū cōstituendi suppositum quemadmodū in diuinis relatio, eo q̄ in natura cōmuni non differunt supposita. Sed nūc cum natura cōmunis diuersis indiuiduis sit solum vna secundum rationē, & diuersa secundum rem, non oportet p̄ter naturā & principia naturæ quærere alia principia indiuidui: sed eadē vt sunt existentia sicut natura cōmunis & indiuiduum solū differunt vt concepta & existens.

16 Ex hoc apparet responsio ad rationes secundæ opinionis. Quod enim primo dicitur quod indiuidua eiusdem speciei nō differunt in quidditate, vel natura cōmuni, verū est vt accipitur secundum absolutā eius rationē. Sed in ea sic accepta conueniunt quæ tamen conuenientia est solū secundum rationē sicut & vnitas naturæ secundum speciem est solum vnitas rationis. Sed in natura & quidditate accepta secundum realem existentia differunt & in principiis naturæ consimiliter acceptis. Et hæc sunt hæc materia & hæc forma. Et quod subditur q̄ forma nō est hæc nisi quia recipitur in materia signata. Materia autē nō signatur nisi per quāitatē, falsum est. Nam forma per seipsam intrinsecē est hæc, & non per hoc q̄ recipitur in materia, nisi cōcomitantiē, quia q̄ sit hæc nō habet in materia nisi fortē sit forma separabilis vt anima. Signatio autē materiæ qua dicitur hæc nō est per quāitatē, sed cōpetit ei per aliquid sui generis sicut q̄ sit ens & vniū. Signatio verō qua dicitur tanta puta bicubita, vel tricubita bene cōpetit materiæ per quāitatē. Sed hæc signatio non facit eam indiuiduam, sed supponit.

17 Ad secundum patet per idem.
18 E T similiter ad primum principale.
19 Ad aliud dicendū q̄ Plato errauit si intellexit formas separatas esse vniuersales prædicatione, p̄ter errorem qui est in ponēdo eas separatas esse à rebus. Et quantum ad hoc reprobat ab Arist. in pluribus locis.

QVÆSTIO TERTIA.

Vtrum possunt esse plures angeli sub vna specie.
Tho. 1. q. 50. ar. 4. de Palude in. 4. d. 43. q. 3.

Circa tertium videlicet pluralitatē angelorum quæruntur duo. Primū est, vtrum possint esse plures angeli sub vna specie. Secundum est vtrum angeli sint in alio quo magno numero. Ad primū sic proceditur. Et videtur q̄ plures angeli nō possunt esse sub vna specie, quia differentia secundum formā est differentia secundum speciem, sed duo angeli est nō habeant materiam differunt necessario secundum formas suas, ergo necessario differunt secundum speciem, sed ea quæ differunt secundum speciem esse sub eadē specie implicat contradictionem, ergo &c.

2 Item Deus & natura nihil faciūt frustra (vt habetur primo cæli) sed si essent plures angeli in eadem specie essent frustra, ergo &c. Minor probatur, quia plurificationis indiuiduorum sub vna specie est p̄pter cōseruationem speciei. Sed in incorporalibus (quales sunt angeli) species potest semper in vnico cōseruari, ergo frustra essent indiuidua plura sub tali specie.

3 IN CONTRARIUM arguitur quia de ratione speciei est q̄ predicetur de pluribus differentiis numero actū, vel saltē aptitudine, cum autē angeli sint in genere & specie, ergo in eis sunt vel esse possunt plures eiusdem speciei. Maior patet ex diffinitione speciei quā ponit Porphi. Et propter aliud quia ad plura se extendit cōceptus vniuersalis q̄ singularis. Sed hoc nō esset nisi conceptus vniuersalis esset pluriū secundum actum, vel aptitudinē. Minor de se manifesta est, ergo &c.

4 Item Deus potest annihilare aliquem angelum quū (vt aduersa dicit) solus est in illa specie. Speciem autē illā

* alias fieri antecedētis
q. sequen. num. 10.

* alias antecedētis

